

Torek, 21. maj 2013

P7_TA(2013)0202

Pravice žensk v balkanskih državah pristopnicah**Resolucija Evropskega parlamenta z dne 21. maja 2013 o pravicah žensk v balkanskih državah pristopnicah (2012/2255(INI))**

(2016/C 055/04)

Evropski parlament,

- ob upoštevanju člena 3 Pogodbe o Evropski uniji in členov 8 in 19 Pogodbe o delovanju Evropske unije,
- ob upoštevanju Listine Evropske unije o temeljnih pravicah,
- ob upoštevanju Konvencije o odpravi vseh oblik diskriminacije žensk (CEDAW), ki jo je 18. decembra 1979 sprejela Generalna skupščina Združenih narodov,
- ob upoštevanju resolucije Varnostnega sveta Združenih narodov št. 1325 (UNSCR 1325),
- ob upoštevanju Evropskega pakta za enakost spolov (2011–2020), ki ga je Svet sprejel marca 2011⁽¹⁾,
- ob upoštevanju pekinške izjave in izhodišč za ukrepanje, sprejetih na četrti svetovni konferenci o ženskah, ki je potekala 15. septembra 1995 v Pekingu, ter resolucij Parlamenta z dne 18. maja 2000 o ukrepih po pekinških izhodiščih za ukrepanje⁽²⁾, z dne 10. marca 2005 o ukrepih po 4. svetovni konferenci o ženskah – Izhodišča za ukrepanje (Peking + 10)⁽³⁾ in z dne 25. februarja 2010 o Pekingu + 15 – izhodiščih Organizacije združenih narodov za ukrepanje na področju enakosti med spoloma⁽⁴⁾,
- ob upoštevanju sporočila Komisije z dne 21. septembra 2010 z naslovom „Strategija za enakost žensk in moških 2010–2015“ (COM(2010)0491),
- ob upoštevanju sporočila Komisije z dne 9. novembra 2010 z naslovom „Mnenje Komisije o prošnji Albanije za članstvo v Evropski uniji“ (COM(2010)0680), ki ugotavlja, da enakost spolov v praksi ni v celoti zagotovljena, zlasti na področjih zaposlovanja in dostopa do ekonomske pomoči,
- ob upoštevanju sporočila Komisije z dne 9. novembra 2010 z naslovom „Mnenje Komisije o prošnji Črne gore za članstvo v Evropski uniji“ (COM(2010)0670), ki ugotavlja, da enakost spolov v praksi ni v celoti zagotovljena,
- ob upoštevanju poročil Komisije iz leta 2012 o napredku držav kandidatk in potencialnih kandidat, ki spremlja sporočilo Komisije z dne 10. oktobra 2012 z naslovom „Strategija širitve in glavni izzivi za obdobje 2012–2013“ (COM(2012)0600),
- ob upoštevanju sporočila Komisije z dne 10. oktobra 2012 o študiji izvedljivosti sklenitve stabilizacijsko-pridružitvenega sporazuma med Evropsko unijo in Kosovom (COM(2012)0602),
- ob upoštevanju sporočila Komisije z dne 10. oktobra 2012 o glavnih ugotovitvah celovitega poročila o spremljanju pripravljenosti Hrvaške za članstvo v EU (COM(2012)0601),
- ob upoštevanju sporočila Komisije z dne 5. marca 2008 z naslovom „Zahodni Balkan: okrepitev evropske perspektive“ (COM(2008)0127),

⁽¹⁾ Priloga k sklepom Sveta z dne 7. marca 2011.

⁽²⁾ UL C 59, 23.2.2001, str. 258.

⁽³⁾ UL C 320 E, 15.12.2005, str. 247.

⁽⁴⁾ UL C 348 E, 21.12.2010, str. 11.

Torek, 21. maj 2013

- ob upoštevanju sporočila Komisije z dne 27. januarja 2006 z naslovom „Zahodni Balkan na poti k EU: utrjevanje stabilnosti in povečevanje blaginje“ (COM(2006)0027),
  - ob upoštevanju sklepov Sveta z 2. in 3. junija 2005, ki države članice in Komisijo vabijo h krepitvi institucionalnih mehanizmov za spodbujanje enakosti med spoloma ter k oblikovanju okvira za ocenjevanje izvajanja pekinških izhodišč za ukrepanje, da bi poenotili in sistematizirali spremljanje napredka,
  - ob upoštevanju sklepov Sveta z dne 30. novembra in 1. decembra 2006 o pregledu izvajanja pekinških izhodišč za ukrepanje s strani držav članic in institucij EU – kazalniki v zvezi z institucionalnimi mehanizmi,
  - ob upoštevanju sklepov Sveta z dne 30. septembra 2009 o pregledu izvajanja pekinških izhodišč za ukrepanje s strani držav članic in institucij EU,
  - ob upoštevanju svoje resolucije z dne 4. decembra 2008 o položaju žensk na Balkanu ⁽¹⁾,
  - ob upoštevanju svoje resolucije z dne 9. marca 2011 o strategiji EU o vključevanju Romov ⁽²⁾,
  - ob upoštevanju člena 48 Poslovnika,
  - ob upoštevanju poročila Odbora za pravice žensk in enakost spolov in mnenja Odbora za zunanje zadeve (A7-0136/2013),
- A. ker je sedem držav Zahodnega Balkana, in sicer Albanija, Bosna in Hercegovina, Hrvaška, Kosovo, Nekdanja jugoslovanska republika Makedonija, Črna gora in Srbija, na različnih stopnjah procesa približevanja članstvu v Evropski uniji; ker morajo omenjene države v okviru tega procesa sprejeti in izvajati pravni red Skupnosti in ostale obveznosti Evropske unije na področju enakosti spolov;
- B. ker izvajanje ukrepov na področju pravic žensk in enakosti spolov zahteva večjo javno ozaveščenost o teh pravicah ter pravne in nepravne načine za njihovo uveljavljanje, vladni organi in neodvisne ustanove pa morajo uvesti, udeležati in spremljati postopek izvajanja teh ukrepov;
- C. ker imajo ženske osrednjo vlogo pri ohranjanju miru ter prizadevanjih za stabilizacijo in spravo in ker bi morali njihove prispevke priznati in spodbujati v skladu z UNSCR 1325 in kasnejšimi resolucijami;

Splošne pripombe

1. ugotavlja, da so države Zahodnega Balkana v procesu pristopa k Evropski uniji že sprejele večji delež zahtevane zakonodaje, vendar se ta v številnih primerih ne izvaja dovolj učinkovito;
2. poudarja, da morajo ženske Zahodnega Balkana dobiti pomembno vlogo v družbi, in sicer z aktivno udeležbo in zastopnostjo v političnem, gospodarskem in družbenem življenju na vseh ravneh; poudarja, da je izredno pomemben napredek pri enakopravni zastopnosti v procesu odločanja na vseh ravneh vladanja, od lokalne do nacionalne ravni, od izvršne do zakonodajne moči;
3. z zaskrbljenostjo ugotavlja, da prebivalstvo večine držav ni v celoti seznanjeno z obstoječo zakonodajo in politikami za spodbujanje enakosti spolov in pravic žensk, pripadniki ranljivih ali marginaliziranih družbenih skupin, zlasti romske ženske, pa so le poredko seznanjeni z njimi; poziva Komisijo in vlade držav pristopnic, naj večjo ozaveščenost spodbujajo z medijskimi in javnimi kampanjami, izobraževalnimi programi, ki odpravljajo stereotipe, povezane s spolom, in za zgled postavljajo vzornice ter dejavno sodelovanje žensk na vseh področjih življenja, vključno z odločanjem; poziva predvsem k osebnim zavezam članov vlade in vladnih uradnikov;

⁽¹⁾ UL C 21 E, 28.1.2010, str. 8.

⁽²⁾ UL C 199 E, 7.7.2012, str. 112.

Torek, 21. maj 2013

4. poudarja pomen kampanj za ozaveščanje v boju proti stereotipom, diskriminaciji (na podlagi spola, kulturne pripadnosti in vere) in družinskemu nasilju ter za enakost med spoloma na splošno; ugotavlja, da bi morali te kampanje dopolnjevati s spodbujanjem pozitivne podobe vzornic v medijih in oglaševanju, izobraževalnem gradivu in na internetu; poudarja pomen izboljšanja položaja žensk na podeželju, zlasti kar zadeva diskriminatorne navade in stereotipe;

5. z zaskrbljenostjo ugotavlja, da so ženske še vedno premalo zastopane na trgu dela, pa tudi v procesih gospodarskega in političnega odločanja; pozdravlja kvote in poziva države, ki tega še niso storile, naj spodbujajo zastopanost žensk in po potrebi v političnih strankah in nacionalnih skupščinah učinkovito uporabljajo kvote; spodbuja države, ki to že izvajajo, naj s tem nadaljujejo in tako ženskam zagotovijo sodelovanje v političnem življenju ter odpravijo njihovo premajhno zastopanost; ugotavlja, da je treba ustrezno uveljavljanje uvedenih kvot za zastopanost žensk v političnem odločanju dopolniti z učinkovitimi pravnimi sankcijami; v zvezi s tem pozdravlja nedavno mednarodno žensko konferenco Partnerstvo za spremembe, ki je oktobra 2012 potekala v Prištini pod okriljem edine voditeljice države v regiji Atifete Jahjaga;

6. z zaskrbljenostjo ugotavlja, da je v državah Zahodnega Balkana še vedno zelo nizka stopnja zaposlenosti med ženskami; poudarja, da je podpiranje politike enakih možnosti pomembno za gospodarski in družbeni razvoj balkanskih držav pristopnic; poziva vlade, naj uvedejo ukrepe za zmanjšanje razlik v plačilu moških in žensk ter posledično za zmanjšanje razlik v njihovih pokojninah, in ukrepajo proti visoki stopnji nezaposlenosti in pri tem posebno pozornost namenijo ženskam, zlasti tistim s podeželja; poziva vlade držav na Balkanu, naj vzpostavijo pravni okvir za enako plačilo enakega dela za oba spola, pomagajo ženskam pri usklajevanju zasebnega in poklicnega življenja, zagotovijo boljše delovne razmere, vseživljenjsko učenje in prilagodljive delavnike, ter poleg tega ustvarijo okolje, ki bo spodbujalo žensko podjetništvo;

7. z zaskrbljenostjo ugotavlja, da so podjetnice v nekaterih državah te regije pogosto diskriminirane, ko skušajo pridobiti posojila ali kredite za svoja podjetja, in da se še vedno pogosto srečujejo z ovirami, ki temeljijo na stereotipih, povezanih s spolom; poziva države v tej regiji, naj razmislijo o oblikovanju shem mentorstva in podpore, v okviru katerih se lahko izkoriščajo znanje in izkušnje poklicnih podjetnikov; poziva države Zahodnega Balkana, naj oblikujejo aktivne sheme trga dela, s katerimi bodo omejile brezposelnost med ženskami, in naj razvijejo sheme posojil ter zagotovijo finančna sredstva za ustanavljanje podjetij;

8. poudarja pomen preprečevanja vseh oblik diskriminacije na delovnem mestu, vključno z diskriminacijo na podlagi spola pri zaposlovanju, napredovanju in ugodnostih;

9. poudarja, da je v procesu izgradnje demokratičnih institucij in njihovega pravnega delovanja zagotavljanje aktivne udeležbe žensk, ki predstavljajo več kot polovico prebivalstva balkanskih držav, izrednega pomena za demokratično upravljanje; z zaskrbljenostjo opozarja na pomanjkanje finančnih in človeških virov, namenjenih delovanju vladnih organov in neodvisnih ustanov, odgovornih za uvajanje in izvajanje ukrepov na področju enakosti spolov, zlasti politik vključevanja načela enakosti spolov, v večini držav; poziva oblasti, naj ukrepe in akcijske načrte pospremijo z ustreznimi viri, ki bodo omogočali njihovo izvajanje, vključno z ustreznim ženskim osebjem; poudarja, da bi se instrument za predpristopno pomoč (IPA) lahko uporabil in bi se moral uporabiti za projekte, povezane s spodbujanjem pravic žensk in enakosti spolov, vendar pa so oblasti v državah samih v celoti odgovorne za dobro delujoče izvedbene mehanizme na področju pravic žensk in enakosti spolov; poziva Komisijo, naj bo skrbna pri učinkovitosti trošenja sredstev;

10. z zaskrbljenostjo opozarja na pomanjkanje statističnih informacij glede enakosti spolov, nasilja nad ženskami, dostopa do in razširjenosti kontracepcije ter neizpoljenih potreb po kontracepciji, potrebnih za spremljanje izvajanja, ki bi bile standardizirane in ki bi omogočale časovno primerjavo med državami pristopnicami ter med državami članicami Evropske unije in državami pristopnicami; poziva vlade balkanskih držav pristopnic, naj v sodelovanju z Eurostatom, Evropskim inštitutom za enakost spolov (EIGE) in drugimi zadevnimi inštituti vzpostavijo enotno metodologijo za zbiranje statističnih podatkov; poudarja, da je treba zavoljo izboljšanja položaja žensk, ki se soočajo z večkratno diskriminacijo, kot so romske ženske, lezbijke, biseksualke ali transseksualke, invalidke, pripadnice narodnostnih manjšin in starejše ženske, oblikovati posebne strategije, obstoječe pa izvajati;

Torek, 21. maj 2013

11. meni, da imajo ženske osrednjo vlogo pri stabilizaciji in reševanju sporov, kar je izrednega pomena za spravo v celotni regiji; poudarja pomen dostopa do sodnega varstva za ženske, ki so žrtve vojnih zločinov, zlasti posilstva; ponovno opozarja na odgovornost vseh držav za to, da se konča nekaznovanost in se sodno preganja odgovorne za genocide, zločine zoper človečnost, vojne zločine, vključno s spolnim nasiljem nad ženskami in dekleti, in da se ti zločini priznajo in obsodijo kot zločini zoper človečnost in vojni zločini; poudarja, da je treba te zločine izključiti iz določb o pomilostitvi; pozdravlja prizadevanja mrež, kot je regionalni ženski lobi, v podporo ženskam pri vzpostavljanju miru in spodbujanju dostopa do sodnega varstva za ženske v državah, ki okrevajo po spopadih; poudarja, da se je še vedno treba soočiti s preteklostjo in žrtvam spolnega nasilja, povezanega s konflikti, sistematično zagotavljati sodno varstvo in rehabilitacijo; poziva k sprejetju in izvajanju ustreznih državnih programov za zaščito prič in preganjanje teh zločinov;

12. obsoja vse oblike nasilja nad ženskami in z zaskrbljenostjo ugotavlja, da sta nasilje na podlagi spola in verbalna zloraba v balkanskih državah še vedno navzoča; poziva vlade balkanskih držav, naj okrepijo organe pregona za uspešno obravnavo vprašanj, kot so nasilje na podlagi spola, nasilje v družini, prisilna prostitucija in trgovina z ženskami, naj vzpostavijo zatočišča za žrtve, ki so doživljale ali trenutno doživljajo nasilje v družini, in zagotovijo večjo občutljivost organov pregona, pravnih organov in javnih uslužbencev na ta pojav; spodbuja nacionalne organe v regiji, naj oblikujejo programe za povečanje ozaveščenosti glede nasilja v družini;

13. z veliko zaskrbljenostjo ugotavlja, da je 30 % žrtev čezmejne trgovine z ljudmi v Evropski uniji državljanov balkanskih držav, pri čemer ženske in dekleta predstavljajo veliko večino identificiranih žrtev; poudarja, da so enakost spolov, kampanje za večjo ozaveščenost ter ukrepi proti korupciji in organiziranemu kriminalu bistveni za preprečevanje trgovine z ljudmi in zaščito morebitnih žrtev; poziva nacionalne organe v regiji, naj sodelujejo pri vzpostavljanju skupnega okvira;

14. poziva oblasti v balkanskih državah pristopnicah, naj zagotovijo trajno financiranje boja proti trgovini z ljudmi, dodatno okrepijo svoje zmogljivosti za proaktivno identifikacijo in zaščito žrtev med ranljivim prebivalstvom, zagotovijo, da identificiranih žrtev trgovine z ljudmi po njihovi zakonodaji ne bo mogoče kaznovati za kazniva dejanja, ki so jih storile zato, ker so bile žrtve trgovine z ljudmi, nadaljujejo s prizadevanji na področju zaščite žrtev, usposablajo uradnike v organih pregona ter nadalje razvijajo zmogljivosti sprejemnih centrov in zatočišč; poleg tega poziva zadevne vlade k boljšemu izvajanju obstoječe zakonodaje, da bi ustvarile odvratilno okolje za trgovce z ljudmi, v okviru katerega bi bili primeri trgovine z ljudmi ustrezno preiskani, storilci pa sodno preganjani in obsojeni; poziva Komisijo, naj uporabi svoj vpliv in balkanske države pristopnice spodbudi k izboljšavam v zvezi z izvajanjem sodnega pregona in izrekanjem kazni ter k podpiranju lokalnih pobud, ki obravnavajo temeljne vzroke trgovine z ljudmi, kot sta nasilje v družini in omejene gospodarske priložnosti za ženske;

15. meni, da resnična enakost spolov temelji tudi na enakosti in nediskriminaciji na podlagi spolne usmerjenosti in spolne identitete; spodbuja vlade držav pristopnic, naj obravnavajo prikrito homofobijo in transfobijo v zakonodaji, politiki in praksi, vključno s sprejemanjem zakonodaje o kaznivih dejanjih, storjenih iz sovraštva, policijskem usposabljanju in zakonodaje proti diskriminaciji, in poziva nacionalne organe v regiji, naj obsodijo sovraštvo in nasilje, ki temelji na spolni usmerjenosti, spolni identiteti ali spolnemu izražanju;

16. pozdravlja naraščanje števila čezmejnih regionalnih pobud na področju pravic žensk in enakosti spolov; poziva vlade in Komisijo, naj podprejo tovrstne pobude ter spodbujajo izmenjavo in spodbujanje dobrih praks, ki iz njih izhajajo, med drugim tudi z uporabo predpristopnih sredstev in z zagotavljanjem donacij za te pobude, tudi z upoštevanjem vidika spola pri pripravi proračuna;

17. poziva vlade Črne gore, Srbije, Nekdanje jugoslovanske republike Makedonije in Albanije, naj ob pričetku pristopnih pogajanj s svojimi parlamenti, političnimi strankami in civilno družbo sklenejo okvirni sporazum o sodelovanju organizacij civilne družbe v pristopnih pogajanjih in pri pripravi akcijskih načrtov za reforme, ki bodo sledile pogajanjem, med drugim tudi na področju pravic žensk in enakosti spolov, ter jim zagotovijo dostop do ustreznih dokumentov, ki se nanašajo na pristopni proces;

Torek, 21. maj 2013

18. poziva vlade balkanskih držav pristopnic, naj priznajo in podpirajo vlogo, ki jo imajo civilna družba in ženske organizacije na posebnih področjih, kot so spodbujanje pravic lezbijk, gejev, biseksualcev in transseksualcev, boj proti nasilju nad ženskami, povečanje udeležbe in zastopanosti žensk v politiki ter spodbujanje prizadevanj za vzpostavljanje miru; odločno podpira dejavnosti, ki so namenjene krepitevi vloge žensk in njihovega položaja v zadevnih družbah;

19. z zaskrbljenostjo ugotavlja, da se je proces za družbeno vključevanje Romov v večini balkanskih držav pristopnic upočasnil, v nekaterih primerih pa celo popolnoma ustavil; poziva zadevne vlade, naj okrepijo svoja prizadevanja za nadaljnje vključevanje romskih državljanov ter zagotovijo odpravo vseh oblik diskriminacije in predsodkov proti Romom, zlasti ženskam in dekletom, ki se srečujejo z večplastno in presečno diskriminacijo s prepletenimi učinki; poziva Komisijo, naj okrepi svoja prizadevanja za vključevanje držav pristopnic v kateri koli fazi pristopa ter uporabi instrument za predpristopno pomoč (IPA) in mehanizem stabilizacijsko-pridružitvenega procesa (SAP);

20. z zaskrbljenostjo ugotavlja, da so zagovorniki pravic lezbijk, gejev, biseksualcev in transseksualcev ter zagovorniki človekovih pravic, ki poudarjajo pomen soočanja s preteklostjo, redno tarče sovražnega govora, groženj in fizičnih napadov, ter poziva vlade balkanskih držav pristopnic, naj sprejmejo posebne ukrepe za preprečevanje nasilja nad zagovorniki človekovih pravic žensk in boj proti njemu;

21. poziva Komisijo, naj uveljavljanje pravic žensk, vključevanje načela enakosti spolov in nenehen boj proti nasilju v družini določi kot prednostno nalogo v procesu pristopa držav Zahodnega Balkana z nadaljnjo obravnavo teh vprašanj in spremljanjem ter poročanjem o njihovem izvajanju v poročilih o napredku in z izpostavljanjem njihovega pomena v svojih stikih z organi, ter naj zagotovi, da bosta spola v njenih delegacijah, pogajalskih skupinah in med predstavniki, ki sodelujejo na sestankih in se pojavljajo v medijih, uravnoteženo zastopana, in tako deluje kot zgled;

22. poziva delegacije Evropske unije v balkanskih državah, naj z vidika bodočega pristopa k Evropski uniji pozorno spremljajo napredek, dosežen na področju pravic žensk in enakosti spolov, in poziva vse delegacije, naj enega od svojih zaposlenih imenujejo kot odgovorno osebo za politike enakosti spolov in tako olajšajo izmenjavo dobrih praks na območju Balkana;

23. spodbuja nacionalne organe v regiji, naj podpirajo enakost spolov prek izobraževanja v šolah in na univerzah; ugotavlja, da številna dekleta že v zgodnji starosti odvrta od usmerjanja v šolske in univerzitetne programe, ki veljajo za „moške“, na primer znanost, matematiko ali tehnologijo; priporoča uvedbo uvodnih predavanj na šolah in razširitev spektra možnih programov in poklicev, dostopnih dekletom, da bodo lahko razvila temeljna znanja in celoten obseg spretnosti, ki jih potrebujejo za uspeh na katerem koli področju v življenju, ki si ga izberejo;

24. poudarja, da morajo imeti vse ženske nadzor nad svojimi spolnimi in reproduktivnimi pravicami, vključno z dostopom do cenovno dostopne in kakovostne kontracepcije; izraža zaskrbljenost zaradi omejitev dostopa do storitev na področju spolnega in reproduktivnega zdravja v balkanskih državah pristopnicah;

25. poziva vlade balkanskih držav pristopnic, naj sprejmejo zakonodajo in politike, ki bodo zagotavljale splošen dostop do storitev na področju reproduktivnega zdravja in spodbujale reproduktivne pravice, in naj sistematično zbirajo podatke, potrebne za spodbujanje spolnega in reproduktivnega zdravja;

Albanija

26. poziva albansko vlado, naj podpre večjo zastopanost žensk pri političnem odločanju, zlasti z vidika parlamentarnih volitev leta 2013;

27. poziva albansko vlado, naj izvaja nacionalno strategijo za vključevanje in razvoj in zakon o varstvu pred diskriminacijo ter naj v ta namen vzpostavi pritožbeni organ v obliki posebnega pooblaščenca za primere diskriminacije na podlagi spola ter tako okrepi urad varuha za varstvo pred diskriminacijo, da bi spodbujala okolje, v katerem ženske, ki rodijo deklice, niso diskriminirane;

Torek, 21. maj 2013

28. poziva albansko vlado, naj izboljša usklajevanje med nacionalnimi in lokalnimi organi, zlasti na področju boja proti nasilju v družini, in meni, da bi morale biti ženske v Albaniji v večji meri vključene v proces odločanja na državni in lokalni ravni;
29. poziva albansko vlado, naj predlaga reforme zakonodaje na področju lastninskih pravic, kazenskega zakonika ter volilne in delovnopravne zakonodaje, ki bodo upoštevale enakost spolov;
30. izreka priznanje Albaniji za izvedbo usposabljanja sodnikov na področju izvajanja zakonodaje o enakosti spolov in ukrepov za boj proti nasilju nad ženskami ter za nudenje pravne pomoči, ki jo financira država, žrtvam diskriminacije ali nasilja;
31. izreka priznanje Albaniji za sprejetje odločitve o vključitvi načela enakosti spolov v srednjeročni proračunski program vseh resornih ministrstev in z veseljem pričakuje rezultate njegovega izvajanja;
32. poziva albansko vlado, naj uporablja in po potrebi prilagodi kazalnike uspešnosti za spremljanje izvajanja ukrepov na področju pravic žensk in enakosti spolov;
33. poziva albanski parlament, naj vzpostavi parlamentarni odbor, ki se bo ukvarjal izključno s pravicami žensk in enakostjo spolov;
34. poziva albansko vlado, naj zlasti na lokalni ravni okrepi izvajanje političnih orodij za spodbujanje pravic žensk, kot je nacionalna strategija na področju enakosti spolov, nasilja v družini in nasilja nad ženskami (2011–2015);
35. izreka priznanje albanskim organom za določitev kazalnikov uspešnosti, ki se uporabljajo za spremljanje uveljavljanja pravic žensk in izvajanja ukrepov na področju enakosti spolov, ter za objavo nacionalnega poročila o položaju žensk in enakosti spolov v Albaniji za leto 2012;

Bosna in Hercegovina

36. poziva vlado Bosne in Hercegovine, naj uskladi zakonodajo na področju enakosti spolov in pravno prakso na različnih ravneh, da bi vzpostavila enotno pravno ureditev v državi in okrepila ministrstvo, pristojno za enakost spolov, na zvezni ravni, da bi odpravila stalno pomanjkanje žensk na najvišjih ravneh upravljanja, in naj spremlja težave, ki jih je opustitev teh ukrepov povzročila do danes; poziva Komisijo, naj uporabi vse razpoložljive mehanizme za okrepitev odgovornosti in odločnejše ukrepanje organov Bosne in Hercegovine v tej smeri; poziva vlado Bosne in Hercegovine, naj večji poudarek nameni izvajanju zakona Bosne in Hercegovine o enakosti spolov in zakona o prepovedi diskriminacije ter njuni harmonizaciji z ostalo zakonodajo na zvezni ravni;
37. s posebno zaskrbljenostjo opozarja na diskriminacijo nosečnic in žensk, ki so nedavno rodile, na trgu dela, in na razlike v pravicah glede socialne varnosti, ki izhajajo iz porodniškega dopusta, med različnimi entitetami in kantoni; poziva oblasti v Bosni in Hercegovini, naj pravice, ki izhajajo iz socialne varnosti za osebe, ki se odločijo za porodniški, očetovski ali starševski dopust, ob upoštevanju visokih standardov uskladijo po vsej državi in tako ustvarijo enake pogoje za vse državljane;
38. z zaskrbljenostjo opozarja na nizko raven ozaveščenosti glede zakonodaje o enakosti spolov in zakonodaje o boju proti nasilju nad ženskami ne le med splošno javnostjo, ampak tudi med zaposlenimi v organih pregona; poziva oblasti, naj pripravijo akcijski načrt za večjo ozaveščenost in za usposabljanje uradnikov v organih pregona;
39. z veliko zaskrbljenostjo ugotavlja, da zakonodaja o zaščiti žrtev nasilja v družini še vedno ni usklajena z zakonodajo entitet, s čimer bi bilo nasilje v družini v kazenskih zakonikih obeh entitet Bosne in Hercegovine opredeljeno kot kaznivo dejanje, in tako žrtvam ne zagotavlja ustrezne pravne varnosti; poziva vlado Bosne in Hercegovine, naj to vprašanje čim prej razreši in tako izboljša zaščito žrtev;
40. izreka pohvalo ženskam v parlamentu Bosne in Hercegovine za izvedbo medstrankarske razprave o nasilju na podlagi spola z zadevnimi ministri; poziva oblasti Bosne in Hercegovine, naj to razpravo nadgradijo s konkretnimi ukrepi za spodbujanje boja proti nasilju na podlagi spola;

Torek, 21. maj 2013

41. poziva oblasti v Bosni in Hercegovini, naj zagotovijo uradne statistične podatke o številu prijavljenih primerov nasilja na podlagi podatkov iz policijskih zapisnikov, centrov za socialno delo in pravosodnih institucij, in naj te statistične podatke javno objavijo; prav tako poziva oblasti v Bosni in Hercegovini, naj zberejo in objavijo podatke o ukrepih, namenjenih zagotavljanju zaščite žrtev nasilja v družini;
42. poziva vlado Bosne in Hercegovine, naj zakon Bosne in Hercegovine o enakosti spolov uskladi z zakonom o volitvah, kar zadeva sestavo organov izvršnega upravljanja na vseh ravneh odločanja, in sicer na ravni občin, kantonov, entitet in na zvezni ravni;
43. izreka priznanje Bosni in Hercegovini za njeno zakonodajo, ki določa, da mora zastopanost posameznega spola na upravnih funkcijah v vladnih organih na zvezni in lokalni ravni dosegati najmanj 40 %, vendar ugotavlja, da to v praksi ni privedlo do 40-odstotne zastopanosti žensk v upravi; poziva oblasti v Bosni in Hercegovini, naj pripravijo akcijski načrt, ki bo vseboval jasen časovni okvir in jasno razmejitve pristojnosti za izvajanje te zakonodaje;
44. z zaskrbljenostjo opozarja na pomanjkanje finančnih in človeških virov za izvajanje akcijskega načrta iz resolucije Varnostnega sveta OZN št. 1325 in institucionalnih mehanizmov za zagotavljanje enakosti spolov, za ustrezen dostop do pravnega varstva ter za delovanje zatočišč za žrtve nasilja v družini; poziva oblasti Bosne in Hercegovine na vseh ravneh, naj v svojih proračunih predvidijo zadostna sredstva v te namene;
45. obžaluje dejstvo, da so organi Bosne in Hercegovine do sedaj preiskali in dosegli obsodbo le v omejenem številu primerov vojnih zločinov spolnega nasilja; z veliko zaskrbljenostjo ugotavlja, da se je veliko število storilcev tovrstnih kaznivih dejanj nekaznovano izognilo pravosodnemu sistemu; prav tako ugotavlja, da oblasti v Bosni in Hercegovini žrtvam niso zagotovile ustreznih programov za zaščito prič; zato poziva oblasti v Bosni in Hercegovini, naj zagotovijo, da bodo vse žrtve vojnih zločinov spolnega nasilja deležne varnega in ustreznega dostopa do pravosodnega sistema in da bodo vsi primeri vojnih zločinov, ki so predloženi sodišču, obravnavani hitro in učinkovito;
46. poziva vlado Bosne in Hercegovine, naj izboljša spremljanje obstoječe zakonodaje na področju pravic žensk in enakosti spolov ter v ta namen v politike in akcijske načrte vključi jasne cilje in jasno opredeli državne institucije, pristojne za njihovo izvajanje; poleg tega poziva oblasti v Bosni in Hercegovini na vseh ravneh, naj sodelujejo pri zbiranju celovitih statističnih podatkov o enakosti spolov za celotno državo;

Hrvaška

47. spodbuja hrvaško vlado, naj po pristopu nadaljuje z usklajevanjem svoje zakonodaje s pravnim redom Unije na področju enakosti spolov;
48. poziva hrvaške oblasti, naj v celoti izvajajo zakonodajo, ki določa 40-odstotno zastopanost žensk na volilnih seznamih za volitve v lokalne in regionalne samoupravne organe, parlament in Evropski parlament, glede na to, da med parlamentarnimi volitvami leta 2011 dve tretjini političnih strank predpisanega cilja nista dosegli;
49. izreka priznanje Hrvaški za vzpostavitev urada varuha za enakost spolov in za povečanje ozaveženosti glede ukrepov na področju pravic žensk in enakosti spolov, k čemur je prispevala prepoznavnost tega urada; predlaga, naj vse države v regiji razmislijo, ali lahko tudi same sledijo temu zgledu dobre prakse; spodbuja hrvaško vlado, naj nadaljuje s financiranjem urada varuha in upošteva njegova priporočila;
50. pozdravlja lokalne akcijske načrte za vključevanje načela enakosti spolov, zlasti v istrski županiji, in poziva hrvaško vlado, naj sprejete in izvajanje takšnih načrtov spodbuja po vsej državi;
51. poziva hrvaško vlado, naj vzpostavi strukturni dialog z organizacijami civilne družbe, zlasti z avtorji obdobja po pristopu;

Torek, 21. maj 2013

52. pozdravlja napredek, ki ga je Hrvaška po ciljno usmerjenem usposabljanju policistov dosegla v zvezi z ustrezno obravnavo primerov nasilja nad ženskami in spolne diskriminacije v okviru policije, in oblasti spodbuja, naj s tovrstnimi ukrepi nadaljujejo tudi v prihodnje; poudarja, da sodstvo teh primerov še zmeraj ne obravnava vedno ustrezno, in poziva oblasti, naj začnejo izvajati tudi ukrepe za večjo ozaveščenost in usposabljanje sodstva; poleg tega poziva hrvaško vlado, naj žrtvam diskriminacije in nasilja na podlagi spola omogoči brezplačno pravno pomoč;

53. poziva hrvaške oblasti, naj v nacionalni strategiji o zaščiti pred nasiljem v družini (2011–2016) pojasnijo, kateri organ je pristojen za navedene ukrepe, in organom in organizacijam civilne družbe dodelijo ustrezna finančna sredstva za izvajanje te strategije;

Kosovo

54. pozdravlja vlogo, ki jo je dobila skupščina Kosova v zvezi s potrjevanjem, pregledovanjem in spremljanjem programa za enakost spolov; poziva k izvajanju priporočil, ki izhajajo iz poročil o spremljanju;

55. poziva kosovsko vlado, naj spodbuja dežurno telefonsko linijo na državni ravni za pomoč žrtvam nasilja v družini in nasilja na podlagi spola ter tako prispeva k ozaveščenosti glede možnosti za prijavo in obravnavo takšnih primerov;

56. izreka priznanje kosovski vladi za umestitev agencije za enakost spolov pod pristojnosti kabineta predsednika vlade in vlado poziva, naj brez vmešavanja politike zagotovi učinkovitejše delovanje agencije na področju izvajanja in spremljanja zakona o enakosti spolov;

57. poziva kosovsko vlado, naj čim prej ustanovi predlagani center za enako obravnavanje;

58. izreka priznanje Kosovu za opravljeno usposabljanje policistov na področju obravnave primerov nasilja na podlagi spola in vzpostavitev posebnih prostorov na policijskih postajah za žrtve in njihove otroke; poziva kosovsko vlado, naj za obravnavo tovrstnih primerov usposobi tudi sodstvo ter naj poveča število zatočišč za žrtve in podaljša trajanje bivanja v njih;

59. poziva kosovsko vlado, naj prizna prištinska načela, kot so bila oktobra 2012 določena na vrhu kosovskih žensk, in si prizadeva za njihovo izvajanje;

60. poudarja potrebo po nadaljnjih prizadevanjih na področju ozaveščanja o uporabi kontracepcijskih sredstev ter njihove dobave in dostopnosti, saj kljub temu, da se je delež žensk, ki uporabljajo takšne oblike kontracepcije, povečal, kontracepcija še vedno ni razširjena med vsemi ženskami na Kosovu;

61. poziva kosovsko vlado, naj prizna žrtve spolnega nasilja med konfliktom v obdobju 1998–1999 kot posebno pravno kategorijo v spremembi zakona št. 04/L-054 o statusu in pravicah žrtev, invalidov, veteranov, pripadnikov Osvobodilne vojske Kosova, civilnih žrtev vojne in njihovih družinskih članov;

62. poziva kosovsko vlado, naj v upravnih navodilih glede izvajanja zakonodaje o enakosti spolov in diskriminaciji opredeli jasne kazalnike za skladnost in kršitve, da bi olajšala njeno izvajanje in spremljanje; poleg tega poziva vlado, naj vzpostavi nacionalni register in zbere podatke o primerih diskriminacije in nasilja na podlagi spola;

Nekdanja jugoslovanska republika Makedonija

63. izreka priznanje makedonski vladi za oblikovanje novega zakonodajnega predloga proti spolnemu nadlegovanju ali trpinčenju na delovnem mestu, ki vključuje tudi denarne kazni za storilce, in poziva k harmonizaciji tega predloga s kazenskim zakonikom; pozdravlja namero makedonske vlade glede spremembe zakonodaje, ki bo obema staršema dala možnost starševskega ali družinskega dopusta za oskrbo bolnih sorodnikov, in nedavno sprejetje sprememb delovnopravne zakonodaje, da se na trgu delovne sile nosečnicam in ženskam, ki so nedavno rodile, omogoči boljša pravna zaščita;

Torek, 21. maj 2013

64. zaskrbljeno ugotavlja, da so romske ženske žrtve dvojne diskriminacije, in sicer na podlagi spola in etnične pripadnosti; zato poziva makedonsko vlado, naj sprejme celovit okvir za boj proti diskriminaciji, ki bo romskim ženskam omogočil uveljavljanje njihovih pravic;

65. izreka priznanje makedonskim oblastem, ki so zakon, ki določa najmanj 30-odstotno zastopanost posameznega spola v organih političnega odločanja, dopolnile z odvračilnimi kaznimi za kršitve tega zakona; poziva makedonsko vlado, naj pozorno spremlja, ali bo to privedlo do najmanj 30-odstotne zastopanosti žensk v organih odločanja, zlasti na lokalni ravni;

66. izreka priznanje makedonskemu parlamentu za vzpostavitev dejavnega „kluba žensk“, v okviru katerega poslanke različnih političnih strank sodelujejo pri spodbujanju pravic žensk in enakosti spolov z organizacijo javnih razprav, konferenc in mednarodnih dogodkov in s sodelovanjem s civilno družbo pri obravnavi občutljivih vprašanj ali vprašanj, potisnjenih na obrobje, kot so spolna vzgoja v osnovnih šolah, nasilje v družini, okužba z virusom HIV, rak na materničnem vratu, sovražni govor in položaj žensk na podeželju;

67. ugotavlja, da mehanizmi pravnega zastopnika, ki je znotraj oddelka za enake možnosti na ministrstvu za delo in socialno politiko pristojen za zagotavljanje pravnega svetovanja v primerih neenake obravnave moških in žensk, ne delujejo pravilno; poziva makedonsko vlado, naj sprejme ukrepe za izboljšanje njihovega delovanja;

68. z zaskrbljenostjo opozarja na razdrobljeno izvajanje akcijskih načrtov in strategij za enakost spolov in na pomanjkljivo splošno usklajevanje prizadevanj; poziva makedonsko vlado, naj poveča finančne in človeške vire, ki so na voljo oddelku za enakost spolov, ter zagotovi imenovanje in učinkovito delovanje koordinatorjev za enake možnosti na nacionalni in lokalni ravni;

69. pozdravlja napredek, dosežen na področju boja proti nasilju na podlagi spola, ki nenazadnje vključuje večje število prijav zaradi kampanj za ozaveščanje, usposabljanja specializiranih policistov in dogovora glede protokolov med institucijami, ki obravnavajo takšne prijave; kljub temu z zaskrbljenostjo ugotavlja, da število zatočišč za žrtve nasilja v družini in drugih oblik nasilja na podlagi spola še vedno ni zadostno;

70. poziva makedonsko vlado, naj odpravi obstoječe kulturne in finančne ovire, da bodo ženske pridobile dostop do kontracepcije;

Črna gora

71. z zaskrbljenostjo ugotavlja, da se v zadnjih desetletjih odstotek žensk v političnem odločanju skoraj ni spremenil; poziva črnogorsko vlado, naj spremeni zakonodajo na tem področju in zagotovi njeno spoštovanje;

72. poziva črnogorsko vlado, naj poveča človeške in finančne vire, ki so na voljo oddelku za enakost spolov, ter za izvajanje pravnega in institucionalnega okvira za uveljavljanje enakosti spolov in akcijskega načrta za enakost spolov;

73. izreka priznanje črnogorski vladi za pripravo novega nacionalnega akcijskega načrta za doseganje enakosti spolov v sodelovanju s civilno družbo ter za vključitev strateških in operativnih ciljev v ta načrt; poziva vlado, naj za njegovo izvajanje zagotovi zadostne človeške in finančne vire ter v fazi izvajanja vzpostavi okvir za nadaljnje sodelovanje s civilno družbo;

74. pozdravlja vključitev ukrepov na področju enakosti spolov v črnogorski program reform v okviru pristopnega procesa; poziva črnogorsko vlado, naj ukrepe za izvajanje določb o enakosti spolov v pristopnih pogajanjih o poglavju 23 o pravosodju in temeljnih pravicah, pa tudi o ostalih ustreznih poglavjih, vključno s poglavjem 19 o socialni politiki in zaposlovanju, poglavjem 24 o pravici, svobodi in varnosti, in poglavjem 18 o statistiki, obravnava prednostno;

Torek, 21. maj 2013

75. izreka priznanje črnogorski vladi za napredek, dosežen pri obravnavi nasilja v družini s sprejetjem kodeksa ravnanja v postopkih za usklajen institucionalni odziv; kljub temu z zaskrbljenostjo ugotavlja, da je nasilje v družini v Črni gori še vedno resna težava, in poziva vlado, naj izvajanju zadevne zakonodaje in kodeksa ravnanja nameni zadostna finančna sredstva in trud, uvede nacionalni dežurni telefon za pomoč žrtvam in zbira podatke;

76. z zaskrbljenostjo opozarja na nizko število pritožb v zvezi z diskriminacijo in nasiljem na podlagi spola; poziva črnogorsko vlado, naj vlaga v večjo ozaveščenost glede pravic žensk in veljavne zakonodaje za boj proti nasilju ter možnosti za prijavo in obravnavo kršitev;

77. pozdravlja prizadevanja črnogorskega parlamenta, da bi metodično raziskal izvajanje zakonodaje o enakosti spolov;

Srbija

78. poziva srbsko vlado, naj nadalje izvaja nacionalni program vključevanja v EU s krepitvijo mehanizmov za spremljanje uveljavljanja zakona, ki prepoveduje diskriminacijo, in izboljša upravne zmogljivosti organov, ki se ukvarjajo z enakostjo spolov, vključno s pooblaščenecem za varstvo enakosti spolov in namestnikom varuha za enakost spolov;

79. izreka priznanje srbski vladi za sprejetje volilnega zakonika, ki določa, da mora biti vsak tretji kandidat na volilnih seznamih za parlamentarne volitve pripadnik nezadostno zastopanega spola, in za njegovo polno izvajanje, ki je prispevalo k 34-odstotni zastopanosti žensk v parlamentu;

80. poziva srbsko vlado, naj okrepi usposabljanje uradnikov za pregon v policiji in sodstvu, da bi povečala njihovo ozaveščenost glede obravnave primerov diskriminacije in nasilja na podlagi spola, naj žrtvam omogoči brezplačno pravno pomoč in odpravi splošne težave v zvezi s sodnimi zaostanki;

81. pozdravlja napredek, ki je bil s sprejetjem splošnega protokola o postopkih sodelovanja v primerih nasilja v družini in partnerskih zvezah dosežen na področju boja proti nasilju v družini, uvedbo dežurne telefonske linije za pomoč in odprtje novega zatočišča; vendar ugotavlja, da je nasilje v družini v Srbiji še vedno resna težava; poziva vlado, naj izvajanju zakonodaje in protokola nameni zadostna finančna sredstva in trud, spodbuja prijavljanje primerov in zbira podatke ter poskrbi za izmenjavo informacij in podatkov med institucijami, agencijami in ženskimi organizacijami civilne družbe;

82. izreka pohvalo srbski vladi in parlamentu za njuno tesno sodelovanje z organizacijami civilne družbe pri pripravi in spremljanju obsežnega akcijskega načrta za izvajanje resolucije Varnostnega sveta OZN št. 1325; poziva vlado, naj za njegovo izvajanje zagotovi zadostne človeške in finančne vire;

83. poziva srbske organe, naj izboljšajo sodelovanje z organizacijami civilne družbe za enakost spolov, zlasti na lokalni ravni med lokalnimi oblastmi in lokalnimi organizacijami civilne družbe, pri pripravi, izvajanju in spremljanju zakonodaje in politik na področju enakosti spolov in nasilja na podlagi spola in naj financiranje dejavnosti organizacij, ki se ukvarjajo z nasiljem na podlagi spola, zagotovi iz strukturnih skladov;

o

o o

84. naroči svojemu predsedniku, naj to resolucijo posreduje Svetu, Komisiji in vladam držav pristopnic z Zahodnega Balkana.